

Müzik Öğretmenliği Özel Yetenek Sınavlarına Başvuran Adayların Alan Puanları İle Sosyo-Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması

Hasan ARAPGİRLİOĞLU*

Kübra Dilek TANKIZ**

Öz

Bu çalışmada Müzik Öğretmenliği yetenek sınavlarına başvuran adayların sınavdan elde ettikleri alan puanları (Müziksel İşitme-Yazma, Müziksel Söyleme, Müziksel Çalma) ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Araştırma, tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama modeline göre desenlenmiştir. Çalışma 2010-2011 Eğitim Öğretim yılı özel yetenek sınavına başvuran 387 adayla gerçekleştirilmiştir. Adayların sosyo-demografik özellikteki bağımsız nitelik içeren özellikleri belirlenerek, elde ettikleri alan puanlarına ilişkin veriler öncelikle normal dağılım eğrilerine bakılarak şekilsel olarak taranmıştır. İkinci aşamada verilerin çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerine bakılarak, Kolmogorov - Smirnov testleri uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; cinsiyete, ailenin müzik ilgi durumuna, yaşantının çoğunun geçirildiği yere, çalgı alanına göre anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte; Mezun olunan lise türüne, yetenek sınavlarına hazırlanma biçimlerine ve hazırlık süresine göre anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Yetenek Sınavı, Müzik Öğretmenliği Adayları, Müziksel Başarı, Sosyo-Demografi

Comparison of Field Scores and Socio Demographic Traits of the Candidates of Music Teacher Training Programs' Talent Examinations

Abstract

In this study, correlations between the scores in the field of music (musical hearing, reading and writing examinations' scores) and socio-demographic traits of the entrants of Music Teacher Training Programs' talent examinations were investigated. The study was designed according to the paired samples model -being one of the survey models. It was carried out with 387 entrants of 2010-2011 talent examinations. Firstly, individual socio-demographic traits of the entrants which are independent in quality were determined. In the second phase, the data related to scores in the field music were examined graphically by checking out their bell shaped curves and Kolmogorov-Smirnov test results were also examined by checking out the Skewness and Kurtosis values of the data. At the end of the study, alongside the fact that there weren't any significant differences in terms of gender, the place where the entrants' lifetime were mostly spent, families' level of interest

* Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik, h.arapgirlioglu@kku.edu.tr

** İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, dtankiz@hotmail.com

in music, and the entrants' instruments; significant differences found related to the type of high school being graduated from, the way the entrants prepare for the exams and the length of the preparation period

Keywords: Talent Examinations In Music, Music Teacher Training Candidates, Musical Achievement, Socio-demography.

1. GİRİŞ

Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren çeşitli yükseköğretim programlarına öğrenci alımı özel yetenek sınavları ile yapılmaktadır. Özellikle yaz aylarında yapılan bu sınavlara; Türkiye’nin dört bir yanından, yaşantısının çoğunu büyükşehirlerde geçirmiş olanlardan kasabaköylerde geçirmiş olanlara kadar, farklı aile yapılarında yetişmiş, çeşitli liselerden mezun olan adaylar katılmaktadır. Bu açıdan sınavlara giren öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri çeşitlilik göstermektedir.

Bu sınavlar ilgili bölüm ve anabilim dalları tarafından hazırlanan özel yetenek sınavları yönergesine ve ÖSYS kılavuzunda belirlenen esaslara göre uygulanmaktadır. Sınavların içeriği kurumların ölçmek istediği müziksel davranışlara göre farklılık gösterse de, temel yapı ve alt testlerin türleri bakımından çoğu programda benzerlik taşımaktadır. Müziksel İşitme, Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme Alanları her kurumda, özel yetenek sınavlarının temelini oluşturmakla birlikte, Müziksel Yazma ve Müziksel Okuma Alanları da ölçülmek istenen davranışlar doğrultusunda eklenebilmektedir. Araştırma kapsamında ele alınan 2010-2011 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavları’nın müziksel alan boyutu üç bölüme ayrılmaktadır. Bu bölümler; Müziksel İşitme-Yazma (MİY) Alanı (dikte , iki ses, üç ses, dört ses işitme, ezgi ve tartım yineleme), Müziksel Söyleme Alanı (şarkı söyleme-eser seslendirme) ve Müziksel Çalma Alanı (çalgı çalma) boyutlarından oluşmaktadır. Sınav, iki aşamalı bir yapıya sahiptir. Sınavın birinci aşamasını, Müziksel İşitme-Yazma Alanı; ikinci aşamasını ise Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme Alanları oluşturmaktadır (İnönü, 2010).

Bu sınavlar, öğrencilerin müziksel davranışları ne düzeyde gerçekleştirebileceklerine ilişkin hazırbulunuşluk düzeylerinin ölçüldüğü sınavlardır. Müziksel davranışların oldukça çeşitli ve karmaşık yapılar olduğunu belirten Boyle ve Radocy (1987: 86) bu davranışları dört ana başlık altında sınıflandırmıştır:

- Müziksel Performans Davranışları (Çalgı alanında veya Ses alanında)
- Müziksel Okuma ve Müziksel Yazma Davranışları
- Müzik Dinleme Davranışları
- Müzik İle İlgili Diğer Bilişsel Davranışlar (Tarih, Literatür, Müziksel Yapı vb.)

Müziksel davranışların, müziksel başarı ile sonuçlanabilmesi için önkoşul niteliği taşıyan, müziksel yetenek; bireyin müziğe yönelik eğitimsel bir süreçten geçmeden, müziksel davranışları yapabilmesine ilişkin doğuştan barındırdığı gizil güç olarak tanımlanabilir. Seashore (1915:1) müziksel yeteneği, kişiye doğuştan bahşedilen ve ancak küçük bir kısmı geliştirilebilecek olan doğanın bir hediyesi olarak görmektedir. Boyle ve Radocy (1987) ise müziksel yeteneğin varlığı için bilgi, beceri ve yaşantıya ihtiyaç olmadığını belirtmiştir. Müziksel yeteneğin temelini oluşturan yetenek kavramı ise; bilgi veya beceriyi öğrenebilmek için doğuştan sahip olunan gizilgücün yani kapasitenin, eğitim sonucu işlenerek yeni öğrenmeler için hazır hale getirilmiş şeklidir (Kuzgun, 2003:23).

Müziksel davranışların ölçülmesi amacı ile kullanılan müzik testlerini, Kwalwasser (1927) ve Colwell (1970) müziksel yetenek ve müziksel başarı boyutunda sınıflandırmıştır. Atak Yayla (2003) bu alanlara ek olarak, müzik beğenisi boyutunu da eklemiştir. Boyle ve Radocy (1987) ise müziksel yetenek ve müziksel başarı boyutuna ek olarak; müziksel performans ile

müziksel tutum ve diğer duygusal değişkenleri içeren testleri de bu sınıflandırmaya dahil etmiştir. Bu sınıflandırmalar dikkate alındığında, Türkiye’de, müzik öğretmenliği programlarında uygulanan testler; salt yeteneğin ölçüldüğü, özellikle devinimsel ve duyumsal becerileri ölçmeyi amaçlayan testler kapsamında yer almadığı için müziksel yetenek testlerinden ziyade müziksel başarı testleri olarak düşünülebilir. Çünkü Müziksel başarı, müziksel yeteneğin öğrenme yaşantılarıyla harmanlanmasının bir sonucudur.

Müzik testlerine ilişkin yapılan sınıflandırmalardan yararlanılarak, dünyada yaygın olarak kullanılan standartlaştırılmış müzik testleri; müziksel yetenek testleri ve müziksel başarı testleri olarak gruplandırılmıştır. Bu örneklerden bazıları şunlardır:

- Müziksel Yetenek Testleri:

Seashore Müziksel Yetenek Testi, Wing Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testleri, Bentley Müziksel Yetenekler Testleri, Gordon MAP, Gordon PIMMA, Gordon IMMA, Gordon AMMA, K-D Müzik Testleri, Kwalwasser Müzik Yeteneği Testi, Drake Müziksel Yetenek Testleri, Gaston Müzikalite Testi, Biondo Müzik Yeteneği Testi, Leblanc Müzik Yeteneği Sınavı, Müzik Dinlemeyi Değerlendirme Formu, Tilson-Gretsch Müziksel Yetenek Testleri, Pan-Amerikan Music Aptitude Test

- Müziksel Başarı Testleri:

Müzik Başarısı Testleri, Iowa Müziksel Okuma Testleri, Silver Burdett Müziksel Yetenek Testleri, Knuth Müzik Başarısı Testleri, Beach Standartlaştırılmış Müzik Testleri, Togerson-Fahnestock Müzik Testi, Aliferis Müzik Başarısı Testi, Aliferis-Stecklein Müzik Başarısı Testi, Kwalwasser-Ruch Müziksel Başarı Testi, Kwalwasser Müzik Bilgisi ve Beğenisi Testi, Watkins-Farnum Performans Ölçeği, Mosher Bireysel Söyleme Testi, Hillbrand Deşifre Testi (Atak Yayla, 2003; Bentley, 1966; Boyle ve Radocy, 1987; Gordon 1979, 1986; Colwell, 1970; Kwalwasser, 1927; Moos, 1933; Roby, 1962;

Togerson ve Fahnestock, 1926; Warnick, 1985; Wing, 1970; Woodruff, 1983)

Yapılan sınavların ana kaynağının öğrenci olduğu düşünüldüğünde; özel yetenek sınavı ile öğrenci alımı yapan müzik öğretmenliği programına başvuran öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin incelenmesi, ilgili kurumlarda verilen eğitimin niteliğini geliştirmek açısından önemli rol oynamaktadır. Bu seçme sınavları bünyesinde yer alan müzik alanı puanları ile adayların kişisel özellikleri arasında ilişki olup olmadığı konusu, üzerinde durulması gereken bir noktadır. Adayların sosyo-demografik özellikleri ile müzik alanı puanları arasında nasıl bir ilişki olduğu araştırmanın temel problem durumu olarak görülmüştür.

Bu düşünceler doğrultusunda araştırmanın problemi şu şekilde ortaya çıkmaktadır; Özel yetenek sınavlarına başvuran adayların yetenek sınavından elde ettikleri alan puanları ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkiler ne düzeydedir? biçiminde oluşturulmuştur.

Bu çalışmada müzik alanı puanları ile sosyo-demografik özellikler arasındaki ilişki durumu incelenmiştir. Adayların cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer ve bölge, aile müzik ilgi durumu, anne-baba eğitim durumu, aile aylık gelir durumu, hazırlık süresi ve hazırlanma biçimi, hazırlık süresi dışında müzik eğitimi alma durumu, puanların çalgı alanlarına göre farklılaşma durumu gibi sosyo-demografik özellikleri ile müzik alanı puanlarının tespit edilmesinin amaçlandığı bu çalışmanın alt problemleri aşağıda verilmiştir:

- Özel yetenek sınavına giren adayların; cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü ve yaşantının geçirildiği yer-bölge, anne-baba eğitim durumları ve aile aylık gelir (varsa kendisinin de dahil) durumu, bağımsız değişkenlerine göre frekans ve yüzde dağılımları nasıldır?
- Özel yetenek sınavına giren adayların çeşitli değişkenlere göre;

Müziksel İşitme-Yazma (MİY) Alanı puanları,

Müziksel Çalma Alanı puanları,

Müziksel Söyleme Alanı puanları, anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırma; müzik öğretmenliği programı özel yetenek sınavlarına başvuran adayların Müziksel İşitme-Yazma, Müziksel Söyleme ve Müziksel Çalma durumlarını ortaya koyması, adayların özel yetenek sınavında aldıkları alan puanları ile sosyo-demografik değişkenleri arasındaki ilişkiler hakkında fikir vermesi bakımından önem taşımaktadır. Araştırmanın; müzik eğitimcilerini, öğrenci adaylarını ve ailelerini, araştırmacıları ve ilgili makamları aydınlatması, daha sonraki çalışmalara ışık tutması açısından da yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırma, Müzik Öğretmenliği özel yetenek sınavlarına başvuran adayların sınavdan elde ettikleri müziksel boyuta ilişkin alan puanları (MİY, Müziksel Söyleme, Müziksel Çalma) ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkisel durumu ortaya koyması bakımından ilişkisel tarama modeline göre desenlenmiştir. Karasar (2007) ilişkisel tarama modellerini, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile birden fazla değişken arasındaki ilişki durumunu ve düzeyini tespit etmek üzere yapılan araştırma modelleri olarak tanımlamıştır.

Tablo.1. Puanların çarpıklık-basıklık Değerleri ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

	n	Çarpıklık	Basıklık	p
Müziksel İşitme-Yazma Alanı P.	387	.361	-.629	.000
Müziksel İşitme-Yazma Alanı P.*	65	.977	.510	.001
Müziksel Çalma Alanı P.	65	.257	-1.184	.022
Müziksel Söyleme Alanı P.	65	.473	-.498	.065

*Sadece ikinci aşama sınavına giren adayların puanları

Tablo 1'deki Kolmogorov-Smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçları incelendiğinde, adayların Müziksel Söyleme Alanı puanları ($p > .05$) dışındaki diğer puan türlerinin normal dağılım göstermedikleri belirlenmiştir. Bu aşamadan sonra araştırmada kullanılan tüm puanların çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Bir veri grubuna ilişkin puanların çarpıklık değerinin +1, -1 aralığında olmasının normal dağılım için kabul edilebilir düzeyde olmasının yanı sıra, bu değerlerin +2, -2 aralığında olması da

Araştırmanın çalışma grubunu 2010-2011 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına giren 387 aday oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama araçlarını; araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve adayların sınavda aldıkları puanlar oluşturmaktadır. Adayların özel yetenek sınavından aldıkları puanlara, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın ilgili biriminden ulaşılmıştır (İnönü Üniversitesi, 2010).

Verilerin istatistiksel olarak incelenmesi amacı ile elde edilen tüm veriler, istatistiksel işlemlerin yapılmasında kullanılan SPSS 16.0 programına işlenmiştir. Öncelikle çalışma evrenini oluşturan adayların özelliklerine ilişkin istatistikler, yüzde ve frekans değerleri verilerek sunulmuştur.

İkinci aşamada verilerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine de bakılarak, Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları incelenmiştir. Bu testin uygulanması, verilerin grup büyüklüğünün 50'den fazla olması durumunda yapılan yöntemlerden biridir (Büyüköztürk, 2007: 42). Puanların dağılımının normallikten aşırı sapma gösterip göstermediği incelenmiştir. Dört puan türünün Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

genellikle kabul edilebilir bir durum olarak görülmektedir (Cooper Cutting, 2010). Bu bağlamda, çarpıklık katsayılarına bakıldığında, bütün değerlerin +2, -2 aralığında olduğu ve puanların dağılımında aşırı bir sapma olmadığı görülmektedir.

Adayların sosyo-demografik özelliklerine yani bağımsız değişkenlere MİY Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığına

bakılmıştır. Her ne kadar üç puan türünde normal dağılımdan aşırı sapmalar olmadığı tespit edilse de, bağımsız değişken gruplarına göre puanlarda anlamlı fark olup olmadığının incelendiği küçük gruplarda, yani dağılımın homojen olmadığı durumlarda ($N < 30$) parametrik olmayan alternatif testler kullanılmıştır. Büyüköztürk, Bökeoğlu ve Köklü (2009:63) bu durumu “pek çok özelliğin evrende normal bir dağılım göstermesine karşılık, ilgilenilen bir özelliğe ilişkin ölçümlerin küçük bir gruptan elde edilmesi durumunda ($N < 30$), normal dağılımdan sapmalar olacaktır” şeklinde açıklamıştır. Bu bağlamda, cinsiyete göre, dağılımın normal olduğu durumlarda *t*-testi ve dağılımın homojen olmadığı durumlarda Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Diğer değişkenlere göre gruplardaki dağılımın normal olduğu durumlarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış, anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi kullanılmıştır. Dağılımın normal olmadığı durumlarda ise Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Farkların hangi gruplar

arasındaki olduğunu belirlemek için grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmış, elde edilen veriler açıklanmıştır. Anlamlılık düzeyi (p) .05 olarak alınmıştır. Tukey testi ile Kruskal-Wallis H testinden sonra uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları tabloların altında verilmiş, diğer test sonuçları ise tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda ele alınmıştır.

3.1. Adayların; Cinsiyet, Yaş, Mezun Olunan Lise Türü Ve Yaşantının Geçirildiği Yer-Bölge, Anne-Baba Eğitim Durumları ve Aile Aylık Gelir Durumu, Bağımsız Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Adayların; cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü ve yaşantının geçirildiği yer-bölge bağımsız değişkenlerine göre frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Adayların Cinsiyet, Yaş, Lise Türü, Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yer-Bölge Değişkenlerine Göre Dağılımları

		f	%
Cinsiyet	Kız	178	46.0
	Erkek	209	54.0
Yaş	17-20	289	74.7
	21-24	81	21.0
	25 ve üstü	17	4.3
Mezun Olunan Lise Türü	GSSL	188	48.6
	Genel Lise	160	41.3
	Anadolu Lisesi	10	2.6
	Meslek Lisesi	13	3.4
	Açık Öğretim Lisesi	10	2.6
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	5	1.3
Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yer	Özel Lise	1	0.3
	Büyükşehir	98	25.3
	İl	207	53.5
	İlçe	52	13.4
	Kasaba	10	2.6
Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölge	Köy	20	5.2
	Akdeniz	74	19.1
	Ege	4	1.1
	Marmara	11	2.8
	Doğu Anadolu	123	31.8
Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölge	Güneydoğu Anadolu	90	23.3
	Karadeniz	23	5.9
	İç Anadolu	62	16.0

Tablo 2 incelendiğinde, sınava giren adayların %54'ünün erkek, %46'sının ise kız olduğu görülmektedir. Yaş dağılımına bakıldığında, adayların %74.7'sinin 17-20 yaş aralığında, %21'inin 21-24 yaş aralığında, %4.3'ünün ise 25 ve üstü yaş aralığında oldukları belirlenmiştir. Yığılmanın 17-20 yaş aralığında olduğu gözlemlenmektedir. Adayların %48.6'sının GSSL(Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi), %41.3'ünün genel lise, %3.4'ünün meslek lisesi, %2.6'sının açık öğretim lisesi, yine %2.6'sının Anadolu lisesi ve %1.3'ünün yabancı dil ağırlıklı lise mezunu olduğu görülmektedir. GSSL ve genel lise mezunu adayların çoğunlukta oldukları saptanmıştır. Yaşantının çoğunun geçirildiği yer dağılımına bakıldığında, adayların %53.5'inin il,

%25.3'ünün büyükşehir, %13.4'ünün ilçe, %5.2'sinin köy, %2.6'sının kasaba grubunda oldukları belirlenmiştir. Yaşantılarının çoğunu il ve büyükşehirlerde geçirenlerin çoğunlukta oldukları gözlemlenmektedir. Adayların %31.8'i Doğu Anadolu Bölgesi, %23.3'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesi, %19.1'i Akdeniz Bölgesi, %5.9'u Karadeniz Bölgesi, %2.8'i Marmara Bölgesi, %1.1'i ise Ege Bölgesinde yaşantılarının çoğunu geçirmişlerdir. Diğer gruplara göre yaşantılarının çoğunu Doğu Anadolu Bölgesinde geçirenler daha fazladır.

Adayların; anne-baba eğitim durumları ve aile aylık gelir (varsa kendisinin de dahil) durumu bağımsız değişkenlerine göre adayların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Adayların Anne-Baba Eğitim Durumları ve Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılımları

		f	%
Anne Eğitim Durumu	Okuryazar Olmayan	36	9.3
	İlköğretim	196	50.6
	Lise	110	28.4
	Üniversite	44	11.4
	Lisansüstü	1	0.3
Baba Eğitim Durumu	Okuryazar Olmayan	4	1.0
	İlköğretim	145	37.5
	Lise	152	39.3
	Üniversite	82	21.2
	Lisansüstü	4	1.0
Aile Aylık Gelir	0-499	34	8.8
	500-999	113	29.2
	1000-1499	113	29.2
	1500-1999	82	21.1
	2000-2499	18	4.7
	2500-2999	12	3.1
	3000 ve üstü	15	3.9

Tablo 3'e bakıldığında, adayların annelerinin %50.6'sının ilköğretim, %28.4'ünün lise, %11.4'ünün üniversite, %0.3'ünün lisansüstü mezunu olduğu ve %9.3'ünün ise okuryazar olmadığı belirlenmiştir. Yığılmanın anne eğitim durumu ilköğretim ve lise olan adaylarda olduğu görülmektedir. Adayların baba eğitim durumu incelendiğinde, %39.3'ünün lise, %37.5'inin ilköğretim, %21.2'sinin üniversite, %1'inin lisansüstü düzeyinde olduğu, %1'inin ise okuryazar olmadığı tespit edilmiştir. Babaları lise ve ilköğretim mezunu olan adayların, diğer

gruplardan daha fazla oldukları görülmektedir. Adayların aile aylık gelir (varsa kendisinin de dahil) durumlarına bakıldığında, 500-999 TL grubunda olanların %29.2 oranında, 1000-1499 TL grubunda olanların yine %29.2 oranında, 1500-1999 TL grubunda olanların %21.1 oranında, 0-499 TL grubunda olanların %8.8 oranında, 2000-2499 TL grubunda olanların %4.7 oranında, 3000 TL ve üstü grubunda olanların %3.9 oranında, 2500-2999 TL grubunda olanların ise %3.1 oranında oldukları belirlenmiştir. 500-999 TL ve 1000-1499 TL grubunda olanların,

diğer gruplardan daha fazla oldukları görülmektedir. Yığılmanın ise 500-1499 TL aralığında olduğu gözlemlenmektedir.

3.2. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel İşitme-Yazma (MİY) Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Tablo 4. MİY Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kız	178	34.68	17.27	385	.265	.791
Erkek	209	34.19	18.74			

Tablo 4'deki t-testi sonuçlarına göre kız adaylar ($\bar{X}=34.68$) ile erkek adaylar ($\bar{X}=34.19$) arasında MİY puanlarında ($t=.265$, $p>.05$) anlamlı fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 5. MİY Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplararası	13565,416	2	6782,708	23,174	.000
Gruplarıçi	112389,491	384	292,681		
Toplam	125954,907	386			

Tablo 5'deki varyans analizi sonuçlarına göre, MİY Alanı puanları mezun olunan lise türü gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F(2,384)=23,17$, $p<.01$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, GSSL mezunu adayların puanlarının ($\bar{X}=40.49$); genel lise ($\bar{X}=28.43$) ve diğer lise ($\bar{X}$

3.2.1. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Adayların cinsiyete göre MİY Alanı puanlarının t-testi sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Adayların mezun olunan lise türüne göre MİY Alanı puanlarının tek yönlü varyans analizi sonuçları (ANOVA) Tablo 5'te yer almaktadır.

=29,64) türlerinden mezun olan adayların puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, GSSL mezunlarının MİY Alanı puanlarının daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Adayların yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre, MİY Alanı puanlarının tek yönlü varyans analizi sonuçları (ANOVA) Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. MİY Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplararası	6108,523	3	2036,174	6,507	.000
Gruplarıçi	119846,384	383	312,915		
Toplam	125954,907	386			

Tablo 6'daki varyans analizi sonuçlarına göre, MİY puanlarında yaşantının çoğunun geçirildiği yerlere göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. ($F(3-383)=6,507$, $p<.01$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmıştır. Testin sonuçlarına göre, yaşantısının çoğunu

büyükşehirde geçiren adayların puanlarının ($\bar{X}=40.42$); il ($\bar{X}=33.74$), ilçe ($\bar{X}=28.99$) ve kasabaköy ($\bar{X}=28.81$)'de geçiren adaylara göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

Adayların MİY puanlarının yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. MİY Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bölge	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Akdeniz	74		205.81		
Ege	4		159.50		
Marmara	11		145.68		
Doğu Anadolu	123	6	177.00	8.94	.177
Güneydoğu Anadolu	90		213.41		
Karadeniz	23		188.74		
İç Anadolu	62		198.20		
Toplam	387				

Tablo 7'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarında, adayların yaşantılarının çoğunu geçirdikleri bölgelere göre MİY Alanı puanlarında [$\chi^2(6)=8.94$, $p>.05$] anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların MİY puanlarının aile müzik ilgi durumuna göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. MİY Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Müzik İlgi Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Yok	80		190.87		
Dinleyici	111		182.28		
Amatör Düzeyde	136	4	196.69	3.571	.467
Müzik Eğitimcisi	52		217.06		
Besteci-İcracı	8		192.19		
Toplam	387				

Tablo 8'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, aile müzik ilgi durumuna göre MİY Alanı puanlarında [$\chi^2(4)=3.571$, $p>.05$] anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların MİY Alanı puanlarının aile aylık gelir durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. MİY Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Aylık Gelir	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
0-499	34		159.68		
500-999	113		185.11		
1000-1499	113		204.19		
1500-1999	82	6	187.05	10.792	.095
2000-2499	18		207.64		
2500-2999	12		243.54		
3000 ve üstü	15		244.03		
Toplam	387				

Tablo 9'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, MİY Alanı puanlarında [$\chi^2(6)=10.792$, $p>.05$] aile aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların MİY Alanı puanlarının hazırlık süresine göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. MİY Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Hazırlık Süresi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
6 aydan az	56		136.83		
6 ay-1 yıl	82		155.85		
1 yıl 1 gün-2yıl	40		203.09		
2 yıl 1 gün-3 yıl	22	6	175.48	43.536	.000
3yıl 1gün-4 yıl	4		247.75		
4 yıl 1gün-5 yıl	153		223.96		
5 yıldan fazla	30		246.50		
Toplam	387				

Tablo 10'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, MİY Alanı puanlarında [$\chi^2(6)=43.536$, $p<.01$] adayların sınavlara hazırlık süresine göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. 6 aydan az ve 6 ay-1 yıl süre dilimlerinde hazırlananlara göre; 1 yıl 1 gün-2 yıl, 4 yıl 1 gün-5 yıl ve 5 yıldan fazla hazırlananların daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda 2 yıl 1 gün-3 yıl

arasında hazırlananlar ile 4 yıl 1 gün-5 yıl ve yine 2 yıl 1 gün-3 yıl arasında hazırlananlar ile 5 yıldan fazla hazırlananların arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucu bulunmuş, 4 yıl 1 gün-5 yıl ve 5 yıldan fazla hazırlananların MİY Alanında daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir.

Adayların MİY puanlarının sınava yönelik eğitim aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11. MİY Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Sınavlara Hazırlanma Biçimi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Okul	177		226.62		
Özel-bireysel ders	63		124.43		
Dershane-kurs	129	3	185.34	41.428	.000
Bireysel Çaba	17		166.50		
Hazırlık yapmayanlar	1		272.00		
Toplam	387				

Tablo 11'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, MİY Alanı puanlarında adayların sınavlara hazırlanma biçimine göre [$\chi^2(3)=41.428$, $p<.01$] anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Testin sonuçlarına göre, sınavlara okulda (GSSL) aldıkları eğitimle hazırlananların yani başka bir hazırlanma biçimi uygulamadan okulda aldıkları eğitimi değerlendiren GSSL mezunu adayların; özel-bireysel ders alanlardan, dershane-kurslara

gidenlerden ve kendi çabası ile bireysel olarak hazırlananlardan MİY Alanı puanlarında daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Ayrıca dershane ve kurslara giden adayların, özel-bireysel ders alan adaylara göre MİY Alanı puanlarında daha başarılı oldukları ve farkın anlamlı olduğu saptanmıştır. Bu durum dikkat çekicidir.

Adayların MİY puanlarının okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12. MİY Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul ve Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Almayan	205		206.61		
Dershane-kurs	79		193.37		
Halkeğitim merkezi	15	3	117.60	11.357	.010
Özel-bireysel ders	88		178.22		
Toplam	387				

Tablo 12'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, adayların MİY Alanı puanlarında [$\chi^2(3)=11.357$, $p<.05$] okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi almayanların; halkeğitim merkezlerinde müzik eğitimi alanlardan ve özel bireysel ders alanlardan MİY Alanı puanlarında daha başarılı

oldukları ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda dersane ve kurslarda müzik eğitimi alanlar ile özel-bireysel ders alanlar ve halk eğitim merkezlerinde müzik eğitimi alanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu, dersane ve kurslarda müzik eğitimi alanların, MİY Alanı puanlarında daha başarılı oldukları saptanmıştır.

Adayların MİY puanlarının çalgı alanına göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 13'de yer almaktadır.

Tablo 13. MİY Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Alanı	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Piyano	136		219.64		
Keman	53		207.05		
Klasik Gitar	61		162.19		
Flüt	29		216.26		
Bağlama	61		153.18		
Viyola	15		171.17		
Viyolonsel	13	12	254.00	40.830	.000
Ney	4		182.12		
Trompet	1		321.50		
Blokflüt	5		23.30		
Ud	5		151.00		
Klarnet	1		273.50		
Kanun	3		220.00		
Toplam	387				

Tablo 13'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre adayların MİY Alanı puanlarında çalgı alanına göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir [$\chi^2(12)=40.830$, $p<.01$]. Sınava en fazla katılımın olduğu dört gruba (keman, piyano, bağlama, klasik gitar) bakıldığında, MİY Alanında en başarılı iki grubun piyano ve keman alanında performans gösterenler olduğu saptanmıştır. Bu durum; piyanonun çoksesliliği kullanım açısından geniş imkânlarla sahip olması ve kemanın kullanım açısından diğer yaylı çalgılardan daha önde olması ile bu çalgının

perdesiz olmasından dolayı icra eden kişinin doğru sesleri basabilmesinin diğer çalgılara göre daha zor olmasından dolayı bu çalgıyı çalışma sürecinde işitme yeteneğinin gelişmesi ile açıklanabilir. Aynı zamanda flüt ve viyolonsel alanında performans gösteren adayların da MİY Alanında yüksek puanlar aldıkları görülmektedir. Blokflüt alanında performans gösteren adayların, MİY Alanı puanları açısından en düşük grup olduğu görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları

üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Piyano ve keman alanında performans gösteren adayların; klasik gitar, bağlama ve viyolonsel alanında performans gösteren adaylardan MİY Alanı puanlarının daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur.

MİY Alanı puanları incelendiğinde; çalgı alanı klasik gitar olanların; piyano, keman, flüt ve viyolonsel olan adaylardan daha başarısız oldukları, blokflüt olanlardan ise daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu saptanmıştır. Çalgı alanı flüt olan adayların, MİY Alanı puanlarının; bağlama, blokflüt ve klasik gitar olan adaylardan daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Çalgı alanı bağlama olan adayların; piyano, keman, flüt ve viyolonsel olan adaylardan MİY Alanı puanlarının daha düşük; blokflüt olanlardan ise daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Çalgı alanı viyola olanların;

Tablo 14. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Kız	29	32.33	937.50			
Erkek	36	33.54	1207.50	502.50	-.258	.797
Toplam	65					

Tablo 14'deki verilere bakıldığında, 387 adaydan 65 kişilik kontenjanı olan ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adayların puanlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde; adayların Müziksel Çalma

blokflüt olan adaylara göre daha başarılı oldukları, viyolonsel olan adaylara göre daha başarısız oldukları ve farkların anlamlı olduğu saptanmıştır. Çalgı alanı viyolonsel olan adayların, MİY Alanı puanları incelendiğinde; klasik gitar, viyola, bağlama ve blokflüt olan adaylardan daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Çalgı alanı ney, ud ve kanun olanlar ile blokflüt olanların arasında anlamlı farklılıklar olduğu ve blokflüt olanların puanlarının en geride kaldığı görülmektedir.

3.2.2. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, Müziksel Çalma Alanı puanlarının cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 14'de yer almaktadır.

puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (U=502.50, p>.05).

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların mezun olunan lise türüne göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Lise Türü	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
GSSL	48		37.15		
Genel Lise	14	2	23.18	9.625	.008
Diğer	3		12.50		
Toplam	65				

Tablo 15'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(2)=9.625$, p<.01] mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre GSSL mezunu

adayların puanlarının; Genel Lise ve diğer lise türlerinden mezun olan adayların puanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği ve GSSL mezunu adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum; GSSL mezunlarının ortaöğretim kademesinde bireysel çalgı dersi almalarından dolayı, çalgı alanında diğer adaylardan daha avantajlı bir konumda olmaları ile açıklanabilir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yer	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Büyükşehir İl	25	3	37.56	4.607	.203
İlçe	34		23.94		
Kasaba-Köy	4		30.75		
Toplam	2		49.50		
Toplam	65				

Tablo 16'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(3)=4.607$, $p>.05$] yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bölge	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Akdeniz	15		33.83	7.782	.255
Ege	1		64.50		
Marmara	1		34.50		
Doğu Anadolu	12	6	22.50		
G.D. Anadolu	22		33.43		
Karadeniz	2		32.00		
İç Anadolu	12		39.08		
Toplam	65				

Tablo 17'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(6)=7.782$, $p>.05$] yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların aile müzik ilgi durumuna göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Müzik İlgi Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Yok	13		31.35	1.536	.820
Dinleyici	17		34.38		
Amatör Düzeyde	24	4	35.40		
Müzik Eğitimsi	9		26.94		
Besteci-İcracı	2		30.50		
Toplam	65				

Tablo 18'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(4)=1.536$, $p>.05$] aile müzik ilgi durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların aile aylık gelir durumuna göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 19'da yer almaktadır.

Tablo 19. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Aile Aylık Gelir Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
0-499	2		38.50		
500-999	19		32.00		
1000-1499	21		35.29		
1500-1999	12	6	29.79	1.450	.963
2000-2499	5		29.10		
2500-2999	2		41.00		
3000 ve üstü	4		33.50		
Toplam	65				

Tablo 19'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(6)=1.450$, $p>.05$] aile aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınava hazırlık süresine göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 20'de yer almaktadır.

Tablo 20. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Hazırlık Süresi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
6 aydan az	4		21.88		
6 ay-1 yıl	6		21.00		
1 yıl 1 gün-2yıl	3		10.33		
2 yıl 1 gün-3 yıl	3	6	24.83	16.325	.012
3yıl 1gün-4 yıl	1		43.00		
4 yıl 1gün-5 yıl	39		40.09		
5 yıldan fazla	9		24.39		
Toplam	65				

Tablo 20'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(6) = 16.325$, $p < .05$] hazırlık süresine göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre, 4 yıl 1 gün-5 yıl arasındaki sürelerde hazırlanan adayların puanları ile 6 ay-1 yıl, 1 yıl 1 gün-2 yıl, 5 yıldan fazla hazırlanan adayların puanları arasında

anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. 4 yıl 1 gün-5 yıl arasındaki sürelerde hazırlanan adayların puanlarının diğer üç grubun puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınava yönelik müzik eğitimi aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 21'de yer almaktadır.

Tablo 21. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Sınavlara Hazırlanma Biçimi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Okul	44		37.69		
Özel-bireysel ders	1		7.50		
Dershane-kurs	18	3	21.83	11.383	.010
Bireysel Çaba	2		43.00		
Toplam	65				

Tablo 21'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(3)=11.383$, $p<.05$] sınavlara hazırlanma biçimine göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre, GSSL'lerde aldıkları eğitimle sınavlara hazırlanan adayların Müziksel Çalma Alanı puanları ile dersane ve kurslarda hazırlanan adayların Müziksel Çalma Alanı puanları

arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Okulda aldıkları eğitimle hazırlananların puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun GSSL'lerde bireysel çalgı dersinin olması ve bu okullardan mezun adayların çalgı eğitimi almış olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 22 'de yer almaktadır.

Tablo 22. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul ve Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Almadım	41		36.98		
Dershane-kurs	15		27.43		
Halkeğitim merkezi	2	3	25.50	5.097	.165
Özel-bireysel ders	7		23.79		
Toplam	65				

Tablo 22'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(3) = 5.097$, $p>.05$] okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi

alma durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Adayların çalgı alanına göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 23'te yer almaktadır.

Tablo 23. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Alanı	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Piyano	29		30.93		
Keman	15		34.80		
Klasik Gitar	3		15.17		
Flüt	7		34.79		
Bağlama	5	7	35.20	6.296	.506
Viyola	1		38.50		
Viyolonsel	4		40.12		
Kanun	1		62.00		
Toplam	65				

Tablo 23'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(7)=6.296$, $p>.05$] çalgı alanına göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. İlk aşamaya giren adayların çalgı alanına göre MİY Alanı puanlarında anlamlı farklılık [$\chi^2(12)=40.830$, $p<.01$] olmasına rağmen, Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunamaması

dikkat çekicidir. İkinci aşamaya giren adayların çalgı alanlarında belirli bir düzeyde yeterliliğe sahip olmalarından dolayı birbirlerinden çok yüksek veya çok düşük puanlar almamaları sebebiyle anlamlı farklılığın oluşmadığı düşünülebilir.

3.2.3. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların cinsiyete göre Müziksel Söyleme Alanı

puanlarının Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 24'de yer almaktadır.

Tablo 24. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Kız	29	34.57	1002.50	476.500	-.601	.548
Erkek	36	31.74	1142.50			
Toplam	65					

Tablo 24'deki verilere bakıldığında 387 adaydan 65 kişilik kontenjanı olan ikinci aşama sınavı girmeye hak kazanan adayların puanlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde; adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=476.50$, $p>.05$).

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların mezun olunan lise türüne göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 25'de yer almaktadır.

Tablo 25. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Lise Türü	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
GSSL	48	2	35.09	2.282	.320
Genel Lise	14		26.71		
Diğer	3		28.83		
Toplam	65				

Tablo 25'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [χ^2 (2) =2.282, $p>.05$] mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Lise türüne göre MİY puanlarında (F (2,384)=23,17, $p<.01$) ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında [χ^2 (2)=9.625, $p<.01$] anlamlı bir farklılık

oluşurken, Müziksel Söyleme Alanı puanlarında farklılığın oluşmaması dikkat çekicidir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 24'te yer almaktadır.

Tablo 26. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yer	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Büyükşehir	25	3	30.34	2.568	.463
İl	34		33.24		
İlçe	4		39.00		
Kasaba-Köy	2		50.25		
Toplam	65				

Tablo 26'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [χ^2 (3)=2.568, $p>.05$] yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 27'de yer almaktadır.

Tablo 27. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bölge	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Akdeniz	15		34.33		
Ege	1		52.00		
Marmara	1		8.00		
Doğu Anadolu	12	6	32.29	6.352	.385
Güneydoğu Anadolu	22		28.16		
Karadeniz	2		42.00		
İç Anadolu	12		39.92		
Toplam	65				

Tablo 27'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(6) = 6.352, p > .05$] yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, aile müzik ilgi durumuna göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 28'de yer almaktadır.

Tablo 28. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Müzik İlgi Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Yok	13		33.85		
Dinleyici	17		33.88		
Amatör Düzeyde	24	4	34.04	1.681	.794
Müzik Eğitimcisi	9		30.89		
Besteci-İcracı	2		17.00		
Toplam	65				

Tablo 28'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(4) = 1.681, p > .05$] aile müzik ilgi durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, aile aylık gelir durumuna göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 29'da yer almaktadır.

Tablo 29. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Aylık Gelir Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
0-499	2		41.50		
500-999	19		33.39		
1000-1499	21		35.29		
1500-1999	12	6	31.38	2.501	.868
2000-2499	5		24.70		
2500-2999	2		40.00		
3000 ve üstü	4		26.62		
Toplam	65				

Tablo 29'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(6) = 2.501, p > .05$] aile aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınavlara hazırlık süresine göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 30'da yer almaktadır.

Tablo 30. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Hazırlık Süresine Göre Kruskal- Wallis Testi Sonuçları

Hazırlık Süresi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
6 aydan az	4		31.50		
6 ay-1 yıl	6		23.92		
1 yıl 1 gün-2yıl	3		21.17		
2 yıl 1 gün-3 yıl	3	6	24.67	9.591	.143
3yıl 1gün-4 yıl	1		53.50		
4 yıl 1gün-5 yıl	39		37.92		
5 yıldan fazla	9		22.83		
Toplam	65				

Tablo 30'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(6) = 9.591$, $p > .05$] hazırlık süresine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınava yönelik müzik eğitimi aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 31'de yer almaktadır.

Tablo 31. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Sınavlara Hazırlanma Biçimi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Okul	44		34.22		
Özel-bireysel ders	1	3	31.00	1.134	.769
Dershane-kurs	18		29.36		
Bireysel Çaba	2		40.00		
Toplam	65				

Tablo 31'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(3) = 1.134$, $p > .05$] sınava yönelik müzik eğitimi aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların okul ve sınava hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 32'de yer almaktadır.

Tablo 32. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul ve Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Almadım	41		36.00		
Dershane-kurs	15	3	29.23	3.294	.349
Halkeğitim merkezi	2		19.25		
Özel-bireysel ders	7		27.43		
Toplam	65				

Tablo 32'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(3) = 3.294$, $p > .05$] okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların çalgı alanına göre Müziksel Söyleme Alanı puanları arasındaki Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 33'te yer almaktadır.

Tablo 33. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Alanı	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Piyano	29		32.12		
Keman	15		35.57		
Klasik Gitar	3		12.83		
Flüt	7		29.93		
Bağlama	5	7	33.30	9.727	.205
Viyola	1		13.00		
Viyolonsel	4		47.88		
Kanun	1		61.00		
Toplam	65				

Tablo 33'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2 (7) = 9.727, p > .05$] çalgı alanına göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Adayların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımına ilişkin sonuçlara bakıldığında;

- Cinsiyete göre erkek adayların sayısının, kız adayların sayısından daha fazla olduğu; yaşa göre yığılmanın, 17-20 yaş aralığında olduğu; mezun olunan lise türüne göre Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri (GSSL) ve genel lise mezunu adayların çoğunlukta oldukları; yaşantının geçirildiği yere göre il ve büyükşehirlerde yaşayanların çoğunlukta oldukları; yaşantının geçirildiği bölgeye göre Doğu Anadolu Bölgesinde geçirenlerin sayısının daha fazla olduğu; anne-baba eğitim durumlarına göre, anneleri ilköğretim ve lise mezunu olan aday sayısının daha fazla olduğu; baba eğitim durumu açısından, babaları lise ve ilköğretim mezunu olan aday sayısının daha fazla olduğu; aile aylık gelir durumuna göre yığılmanın 500-1499 TL aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Sağır, Zahal ve Gürpınar (2014) tarafından yapılan çalışmada da adayların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımına ilişkin benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu durumun, araştırma kapsamında ele alınan üniversitenin aynı olmasından dolayı sınava başvuran adayların özellikle bölge ve kültür açısından benzer sosyo-demografik özelliklere sahip olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Literatürde özel yetenek sınavlarına başvuran; erkek adayların sayısının çoğunlukta olduğu çalışmaların olduğu gibi (Sağır, Zahal ve Gürpınar, 2013; Sağır ve diğerleri, 2014) kız adayların sayısının yoğunlukta olduğu çalışmalar da mevcuttur (Ece ve Kaplan, 2008; Sungurtekin, 2006). Araştırma bulgusuyla paralel bir şekilde mezun olunan lise türüne göre GSSL ve genel lise mezunu aday sayısının, diğer liselerden mezun olan aday sayısından fazla olduğu birçok çalışmaya rastlanmaktadır (Ece ve Kaplan, 2008; Öztürk, 2008; Sağır ve diğerleri, 2013; Sağır ve diğerleri 2014; Sungurtekin, 2006).

Aşağıda Sosyo-demografik nitelikte olan bağımsız değişkenlerin sırasına göre, üç puan türündeki (Müziksel İşitme-Yazma (MİY) Alanı, Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı) anlamlı farklılık durumları verilmiştir.

- Cinsiyete göre üç puan türünde de anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Ece ve Kaplan'ın (2008) çalışmasında, adayların cinsiyetlerine göre Müziksel İşitme Alanı puanlarında anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Bu bulgu yapılan araştırma ile benzerlik göstermektedir. Buna karşın, Müziksel Söyleme ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında erkek öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Sağır ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada ise cinsiyete göre MİY puanlarında ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık olmadığı; Müziksel Söyleme Alanı puanlarında kız adayların lehine anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

- Mezun olunan lise türüne göre, Müziksel Söyleme Alanı puanları dışındaki diğer puan türlerinde anlamlı farklılık olduğu sonucu

bulunmuştur. Bu farklılığın her iki puan türünde de GSSL mezunu adayların puanlarının lehine olduğu tespit edilmiştir. GSSL mezunu adayların puanlarının; genel lise ve diğer lise türlerinden mezun olan adayların puanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği ve GSSL mezunu adayların MİY Alanı puanlarının ve Müziksel Çalma Alanı puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Ece ve Kaplan'ın (2008) çalışmasında adayların Müziksel İhtime Alanı puanlarında ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında mezun oldukları lise türüne göre GSSL mezunu adayların lehine anlamlı farklılık olduğu bulunurken; Müziksel Söyleme Alanı puanlarında bu değişkene göre anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Bu bulgu yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlarla paralellik göstermektedir. Sağer ve diğerlerinin (2014) araştırmasında ise lise türüne göre 3 puan türünde de GSSL mezunu adayların lehine anlamlı farklılık olduğu ve bu gruptakilerin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. MİY Alanı puanları ve Müziksel Çalma Alanı puanlarındaki bu farklılaşma durumu araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Öztürk (2008) tarafından yapılan çalışmada ise araştırma bulgusunu destekler nitelikte sınava, müzik alanı mezunu olarak başvuranların; Müziksel Okuma-Yazma ve Müziksel Çalma Alanlarında daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir.

- Yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre, MİY Alanında anlamlı farklılık bulunmuş; Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Yaşantısının çoğunu büyükşehirde geçiren adayların MİY Alanı puanlarının; ilçe ve kasaba-köy'de geçiren adaylara göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Sağer ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada ise yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre MİY ve Müziksel Söyleme puanlarında farklılık bulunmadığı; yaşantıların önemli bir kısmını büyükşehir ve illerde geçiren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarının köy-kasaba grubundakilere göre anlamlı farklılık gösterdiği

ve bu gruptakilerin daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

- Yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre üç puan türünde de anlamlı farklılık bulunmamıştır.

- Aile müzik ilgi durumuna ve aile aylık gelir durumuna göre, üç puan türünde de anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Sağer ve diğerlerinin (2014) araştırmasında aile aylık gelir durumuna göre Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmazken; MİY puanlarının, 2000-2999 grubundakilerin 0-999 grubundakilere göre; Müziksel Söyleme Alanı puanlarının 3999 grubundakilerin ise 2000-2999 grubundakilere göre daha yüksek olduğu ve anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

- Özel yetenek sınavlarına hazırlık süresine göre, MİY Alanı ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmuş; Müziksel Söyleme Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Hazırlık süresine göre 4 yıl 1 gün-5 yıl ve 5 yıldan fazla hazırlananların MİY Alanında; 4 yıl 1 gün-5 yıl arasındaki sürelerde hazırlananların Müziksel Çalma Alanında daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir.

- Özel yetenek sınavlarına hazırlanma biçimlerine göre, Müziksel Söyleme Alanı puanları dışındaki diğer puan türlerinde anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. GSSL'lerde aldıkları eğitimle sınavlara hazırlanan adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarının; dersane ve kurslarda hazırlanan adayların puanlarına göre daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu saptanmıştır. GSSL'lerde aldıkları eğitimle sınavlara hazırlanan adayların; özel-bireysel ders alanlardan, dersane-kurslara gidenlerden ve kendi çabası ile bireysel olarak hazırlananlardan MİY alanında daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Ayrıca dersane ve kurslara giden adayların, özel-bireysel ders alan adaylara göre MİY Alanı puanlarının daha yüksek olduğu ve farkın anlamlı olduğu saptanmıştır.

- Okul ve özel yetenek sınavlarına hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre, MİY Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmuş, diğer puan türlerinde ise anlamlı farklılık bulunmamıştır. Okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi almayanların; halkeğitim merkezlerinde müzik eğitimi alanlardan ve özel-bireysel ders alanlardan MİY alanında daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda dersane ve kurslarda müzik eğitimi alanlar ile özel-bireysel ders alanlar ve halk eğitim merkezlerinde müzik eğitimi alanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu; dersane ve kurslarda müzik eğitimi alanların MİY alanı puanlarında daha başarılı oldukları saptanmıştır.

- Çalgı alanına göre, MİY Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmuş; Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Sınava en fazla katılımın olduğu dört gruba (keman, piyano, bağlama, klasik gitar) bakıldığında, MİY Alanında en başarılı iki grubun piyano ve keman alanında performans gösterenler olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda flüt ve viyolonsel alanında performans gösteren adayların da MİY Alanında yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Blokflüt alanında performans gösteren adayların, MİY Alanı puanları açısından en düşük grup olduğu tespit edilmiştir.

Piyano ve keman alanında performans gösteren adayların; klasik gitar, bağlama ve viyolonsel alanında performans gösteren adaylardan MİY Alanı puanlarının daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Çalgı alanı klasik gitar olanların; piyano, keman, flüt ve viyolonsel olan adaylardan MİY alanında daha başarısız oldukları, blokflüt olanlardan ise daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu saptanmıştır. Çalgı alanı flüt olan adayların, MİY Alanı puanlarının; bağlama, blokflüt ve klasik gitar olan adaylardan daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Çalgı alanı bağlama olan adayların; piyano, keman, flüt ve viyolonsel olan

adaylardan MİY Alanı puanlarının daha düşük; blokflüt olanlardan ise daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Çalgı alanı viyola olanların; blokflüt olan adaylara göre MİY Alanında daha başarılı oldukları, viyolonsel olan adaylara göre ise daha başarısız oldukları ve farkların anlamlı olduğu saptanmıştır.

Bu bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

Müzik Öğretmenliği Programı seçme sınavlarındaki müzik alanına yönelik alt testler ve bu alt testlerin adayların sosyo-demografik, müziksel yaşantı-hazırlık vb. özelliklerine ilişkin değişkenlere göre farklılaşma durumları konusunda yeterli çalışma olmadığı saptanmıştır. Müzik araştırmacılarının bu konu üzerinde çalışmalar yapması gerekmektedir.

Özel yetenek sınavları ile ilgili literatür incelendiğinde, öğrenci kaynağının sadece lise türü ve cinsiyet açısından ele alındığı sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Öğrencilerin tanınması ve bu doğrultuda eğitim-öğretim faaliyetlerinin belirlenmesi açısından öğrencilerin çeşitli sosyo-demografik açılardan başarı durumlarının incelendiği araştırma sayısı artırılmalıdır.

Araştırma kapsamında ele alınan sınavda, adayların sosyo-demografik özelliklerine göre diğer puan türlerinde anlamlı ilişki çıkmasına rağmen Müziksel Söyleme alanı puanlarında böyle bir ilişkinin olmaması dikkat çekicidir. Müziksel Söyleme alanına yönelik uygulamaların yeniden yapılandırılması gerekir.

Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanlarına ilişkin performans değerlendirme ölçekleri kullanılmalı, adayların bu alanlarındaki performanslarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütler titizlikle oluşturulmalıdır.

Eğer bu sınavlarda müziksel bilgi ve beceri kapsam dışında tutularak, amaç sadece müziksel yeteneğin ölçülmesi olacaksa; dikte, deşifre, çalma, söyleme gibi alanların uygulanmaması, bu alanların yerine ses, ritim, ezgi gibi alanlarda ayırım ve yineleme davranışlarını yapabilmeye ilişkin testlerin getirilmesi önerilmektedir.

Eğer bu sınavlarda birçok üniversitede uygulandığı gibi ön bilgi gerektiren alanlar da ölçülecekse, deşifre uygulamalarının sadece solfej alanında değil, Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanlarında da yapılabileceği düşünülmektedir. Temel Müzik Teorisi, Müzik Tarihi ve Kültürü alanları konusunda da testler

yapılarak sınav kapsamı genişletilebilir. Bu programların birincil amacının müzik öğretmeni yetiştirmek olduğu düşünüldüğünde, bu amaca yönelik olarak, adayların öğretmenlik yapabilme konusundaki hazırbulunuşluk düzeyinin ölçüleceği çoktan seçmeli kısa testler uygulanabilir.

Kaynakça

- Atak Yayla, A. (2003). *Müziksel Yeteneğin Ölçümü*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bentley, A. (1966). *Musical Ability In Children and Its Measurement*. London: Georg G. Harrap.
- Boyle, J. David and Radocy, Rudolf E. (1987). *Measurement and Evaluation of Musical Experiences*. New York: Schirmer Books.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (7. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çoklu Bökeoğlu, Ö., Köklü, N. (2009). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Colwell, R. (1970). *The Evaluation of Music Teaching and Learning*, C. Leonhard (Ed.), *Prentice-Hall Contemporary Perspectives in Music Education Series*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Cooper Cutting, J. (April, 2010). SPSS: *Descriptive Statistics*. [İnternet - 10.03.2011] : <http://psychology.illinoisstate.edu/jccutti>
- Ece, A. S. ve Kaplan S. (2008). Müziksel Algılama (İşitme, Okuma, Yazma) Ses ve Çalgı Yeteneği Arasındaki İlişkilerin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 285-296.
- Gordon, Edwin E. (1979,1986). *Primary Measures of Music Audiation (Kindergarten-Grade 3) and the Intermediate Measures of Music Audiation (Grade 1-Grade 6)*. Chicago: G.I.A. Publications.
- İnönü Üniversitesi. (2010). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı Ön Kayıt ve Yetenek Sınavları Kılavuzu*.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (17. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y. (2003). *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığımıza Giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kwalwasser, J. (1927). *Tests and Measurements in Music*. Boston-New York: C. C. Birchard and Company.
- Moos, J. Corrodi. (July, 1933). Some Recent Developments in Music Testing. *The Musical Quarterly*, Vol. 19, No. 3, 318-330. Web: <http://www.jstor.org/stable/739080> adresinden 14 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.
- Öztürk, Serkan. (2008). *Müzik Öğretmenliği Programları Özel Yetenek Sınav Sonuçlarının Öğrenci Kaynakları Düzleminde İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Roby, A. Richard. (Autumn, 1962). A Study in the Correlation of Music Theory Grades with the Seashore Measures of Musical Talents and the Aliferis Music Achievement Test. *Journal of Research in Music Education*, Vol. 10, No. 2, 137-142. Web: <http://www.jstor.org/stable/3343997> adresinden 22 Mart 2011 tarihinde alınmıştır.

- Sağır, T., Zahal, O. ve Gürpınar, E. (2013). Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavlarında YGS Puanları ile Müzik Alanı Puanları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *International Journal of Human Sciences*. 10(1), 541-554.
- Sağır, T., Zahal, O. ve Gürpınar, E. (2014). Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavlarına Giren Adayların, Alan Puanları ve Sınav Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, (41)
- Seashore, C. (1915). *The Measurement of Musical Talent*. New York: Schirmer Books.
- Sungurtekin, M. (2006). U. Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2004-2005 Yetenek Sınavının Genel Değerlendirmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 399-414.
- Togerson, T. L. and Fahnestock. (1926). *Togerson-Fahnestock Music Test*. Illinois. Bloomington: Public School Company.
- Warnick, Edward M. (April, 1985). Overcoming Measurement and Evaluation Phobia. *Music Educators Journal*, Vol. 71, No. 8, 32-40. Web: <http://www.jstor.org/stable/3396496?seq=7> adresinden 6 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.
- Wing, H. (1970). *Tests of Musical Ability and Appreciation (An Investigation Into the Measurement, Distribution, and Development of Musical Capacity)*. (Second Edition). London: Cambridge University Press.
- Woodruff, C. Louis. (1983). *A Predictive Validity Study of the Primary Measures of Music Audiation*. Unpublished doctor's thesis, Temple University, America.

EXTENDED SUMMARY

In Turkey, student selection for various higher education programmes of music education is via special talent exams. From residents of bigger cities to town and village people, graduates of various high schools with different family backgrounds from all corners of Turkey, enter these exams which were held particularly during the summer. Therefore, socio-demographic traits of these entrants differ greatly. These exams were applied according to the instructions prepared for the special talent exams by related departments and regulations determined by the regulations stated in OSYS guidelines. Although the scope of these exams may differ according to the musical behaviors to be measured, they still have similarities in terms of basic structure and the types of subtests. The musical dimension of the skill test-which was examined within the scope of the study and used in the special talent exams in İnönü University, department of fine arts ,music education programme within the academic year of 2010-2011-had three sections. These sections consisted of: field of musical hearing and writing (dictation, hearing 2, 3 and 4 note chords), field of singing (performance of a song or a classical work) and field of playing (instrumental performance) The examination had two phases: The first part- field of musical hearing and writing and the second part –fields of singing and instrumental performance (İnonu, 2010).

Given the fact that, the main source for these exams are the students, examination of the socio-demographic traits of the applicants of those music education programmes using special talent exams for the selection plays an important part in improving the quality of the education given in these institutions.

The possible existence of a relationship between entrants' music field scores and their personal backgrounds is an important point needs to be emphasized. Therefore, the nature of the relationship between the entrants' music field scores and their socio-demographic traits was considered as the main problem of this study.

In this direction, the problem situation shows itself as follows: What level of relationship exists between the entrants' special talent examination field scores and their socio-demographic traits?

In this study, the relationship status between music field scores and socio-demographic traits was examined. With the aim of detecting the entrants' socio- demographic traits problems and their music field scores, the sub problems of this study were structured as follows:

-What are the frequency and percentage distributions of the entrants of special talent exams in terms of the independent variables of gender, age, type of high school they graduated from, the region the entrants has spent most of their lives, parents' educational levels, families' monthly income?

In terms of various independent variables, do entrants of special talent exams show any significant difference in the field scores of: Musical hearing-writing, instrumental performance, singing-according to various variables?

This study is thought to be of importance in describing the current states of the entrants within the fields of musical hearing- writing, singing and instrumental performance and in giving opinions about the relationship between their special talent exam field scores and socio-demographic traits. It is expected to be useful in enlightening music educators, candidate students and their families, researchers and other related institutions and in supporting the studies that would follow.

The population of this study -which was conducted by using the survey method- consisted of 387 entrants for the special talents examination of İnönü University, Department of Fine Arts, Music Education Programme

Data collecting tools comprised of a "Personal Information Form" and their "exam scores". Entrants' special talent exam scores were obtained from the related unit of the deanery of the faculty of education. (İnönü Üniversitesi, 2010). For analysis, all data were processed by using statistical analysis software SPSS version 16.0. Firstly, the statistics related to the traits of the entrants in the study group were presented by giving their frequency and percentage values. Within the second phase, their Skewness and Kurtosis values were calculated and Kolmogorow-Smirnov tests were applied. For the groups having no normal distribution according to the sub-questions of the study (n<30), Mann-Whitney U Test and Kruskal-Wallis H test; for the groups with normal distribution (n>30), t-test, one way analysis (ANOVA) and Tukey test were used.

Considering the findings related to the distribution of entrants' socio-demographic variables; the results show that: Male entrants outnumber the female and the density in terms of age was between 17-20; Graduates of high schools of fine arts and sports and public high schools comprises the majority in terms of the type of high school the entrants graduated from; the majority of the entrants live in cities and metropolises in terms of the place they have spent most of their lives; The number of the entrants from the eastern anatolian region were higher than the rest in terms of the region entrants have spent most of their lives. In terms of the educational level of mother, the number of the entrants whose mothers graduated from primary school or high school graduates and in terms of the educational level of father the number of the entrants with fathers graduated from primary school or high school comprise the majority, the accumulation is 550-1499 TL (Turkish Liras) in terms of the families' monthly income.

Significant differences in three different types of scores-field of musical hearing-writing, field of Instrumental performance and field of singing- are presented as follows:

- In terms of gender, three score types showed no difference.
- In terms of the school type the entrants graduated from, two score types -except singing- showed significant difference. In these two score types, this difference was detected to be on behalf of the scores of the high school of fine arts and sports graduates.
- In terms of the place the entrants has spent most of their lives, unlike the two other fields, field of musical hearing and writing showed significant difference. This difference was mostly associated with the entrants spent most of their lives in towns and villages.
- Three score types showed no significant difference in terms of the region the entrants have spent most of their lives.
- Three score types showed no significant difference in terms of families' level of interest in music and their monthly income.
- Field of musical hearing and writing and instrumental performance scores showed significant difference in terms of the time entrants spent to prepare for the special talent exam. entrants prepared for a time period of 4 years and a day-5 years scored higher in the fields of musical hearing and writing and instrumental performance.

Two fields except the field of musical hearing and writing showed significant difference in terms of in terms of the way the entrants prepare for the special talent exam. Entrants prepared by using their high school of fine arts and sports backgrounds scored significantly higher than the entrants prepared by assigning a private course.

- Unlike the two other fields; field of musical hearing and writing showed significant difference in terms of entrants' previous music background aside from the school or the exam preparation. Entrants who didn't have any background aside from the school and exam preparation scored significantly higher than the entrants who received music education in the institutions of public education and through private tuition.
- Unlike the other two fields, field of musical hearing and writing showed significant difference in terms of the instrument played. When the four mostly participated groups (the violin, the piano, the baglama and the classical guitar) are considered, it was found out that the two groups with the most success were the piano and the violin. Also, players of the flute and the cello scored high in the field of musical hearing and writing. Players of the recorder had the lowest scores in terms of field of musical hearing and writing.